

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 13.

Aminél kisebb gondunk is nagyobb.

Statisztikákat olvasunk, keserves dologról szóló statisztikát.

Egyik azt hirdeti, hogy ezen az áldott földön Magyarországon 650.163 évi születési esetből 155.342 csecsemő pusztul el egy-két hét alatt, vagyis a megszületett gyermekek egy negyed része.

Egy nagy lap azt mondja, hogy ennek a községekben levő szülész nő hiány az oka.

A másik statisztika más elszomorító dologról szól. Leírja, hogy mily nyomorultan néz ki Budapesten az a három-négy ezer gyermek, kik közül pár százat választanak ki nyaralásra. A nyomorultak nyomorultjait, akik legközvetlenebbül vannak ráutalva.

Hogy ennyi a lelki, testi nyomorral megvert gyermek, annak a pincze lakásokat hozza fel okul.

Unalmas dolog nálunk társadalmi kérdéssről beszélni, hisz politikus nemzet vagyunk, kiket jobban érdekel az, hogy mit mond Thun gróf, mint hogy mennyi gyermek pusztul évről-évre, nyelve a nemzet fejlődését. De talán azért állnánk meg e kérdésnél.

Nagyon nevetséges dolog volna azt hinni, hogy ennyi gyermek azért pusztul el, mert nincs elég diplomás segítség,

vagy azért súlyos olyan testi-lelki nyomorba, mert pinczelakásban nő fel. Az ok sokkal mélyebben fekvő és természetesebb.

Hogy ily rengeteg számban miért pusztul a gyermek, annak az az oka, mert legtöbbször nem is lett volna szabad születni s mert mégis születtek, halálos ítéletükbe voltak pólyázva kezdettől fogva. Bárki utána nézhet, hogy éppen a törvénytelen szülők között aránytalan a halálozási perzent s nagy városokban még ijesztőbb.

Hogy egyenesen a gyermek pusztulására tör-e valaki, vagy tudva nem akadályozza meg ha pusztulásnak indul gyermeke, az egyre megy s végeredményben százezreket tesz ki a szám.

A bűn a különféle gyermekbajok szülője és nem a pinczelakás. Tisztességes ember tisztaságot csinál a pinczelakásban is és meg tudja óvni gyermekét.

Az erkölcstelenség veszett terjedése az oka annak, ha több gyermek hal el mint a józan ész számítja s az elvetemültség az oka, ha kevesebb születik, mint a mennyi a természetes fejlődés szerint várható.

Mi az első skálán vagyunk, Franciaország már a másodikon. A harmadik fok már csak a fejfa lehet egy kipusztult nemzet felett.

El kellene tán néha tekinteni az afri-

kai üggyől, a kiegyezés üggyől és hazanézni egy kicsit.

Az alkotmányos éra óta semmit sem haladtunk a szabadságban, de elárasztott bennünket a szabadosság.

És ez a szabadosság, ez volt a gyermek pusztító, ez volt a nemzet ölé mindig.

Kaparják le a színházakról az orfeumi kendőzést, az irodalomról a dekadens pocsolyát, a képző művészetet tanítsák szeméremre és nyissa ki a társadalom szemét, száját ott ahol eddig hallgatott és szemét hunyt s nem kell elégiát írni gyermek-nyomorról — nemzet pusztulásról.

Az ellenzéki pártok konferenciája.

A függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöke mellett szerdán, június 14-én délelőtt 10 órakor tart értekezletet a képviselőház 1 órakor tartandó ülése előtt. Az elnökség kéri a párttagokat, hogy minél számosabban jelenjenek meg, igen fontos határozatról lévén szó. — A függetlenségi és 48-as Ugron párti képviselők Bartha Miklós elnök József-körut 26. sz. a. levő lakásán értekezletet tartanak. Az értekezleten megbeszéljük a miniszterelnök azon kijelentéseivel szemben elfoglalandó álláspontjukat, melyeket az a képviselőház ülésében az Ausztriával való kiegyezés kérdésében tenni fog. Erre csak az a megjegyzésünk, hogy kissé bajosnak látszik magatartást állapítani meg olyan nyilatkozattal szemben, amit a miniszterelnök tenni fog a képviselőházban, miután nem ismerik e nyilatkozatok lényegét.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az új csillag.

Legenda.

Írta: Dús László.

Fent a magas mennyben áll az Urnak trónja.
Ítélet, irgalom hangozik le róla.
Daliás magyarok állnak körülötte,
Arcaikat várás aggodalma fódte.
S mint mikor pirul már a derengő hajnal —
Végtelen tömegben állott a sok angyal,
Rafael is ott van a fényes trón mellett.
Az Ur intésére jelt adnia kellett.

Szól az ur: — Egemre rózsafelhő szállott,
Valami baj érte nagy Magyarországot.
Öltetek palástot, fiam, István, László,
Lengjen utatokra diadalmi zászló.
Fogd nyilatmat István honod védelmére,
Kardomat ragadja László a kezébe.
És ha dulna vész ott, csapjatok le nyomban,
Égő tűz segítsen égő haragomban.
Menj leányom Margit, menj te is Erzsébet,
Szálljatok le a vész megtudása végett.

Indul a két szent nő, a földfele szállva
Fényben ragyog immár mindkettőjük szárnya,

Mert a barna földtől a magas ég messze,
Aggódva figyelnek a közelgő neszre.

Utjokban találják Gertrudot és Bánkot.
— Arcaikon a bú mély barázdát szántott.
Annyi század óta kesergvén sirva,
Nem találhatnak nyugtot a besüppedt sirba.
Ajtajához jutni nem tudnak a menynek,
A végtelen űrben ide-oda mennek.
Büneik tarlóján tévelyegnek folyton,
Földi légkörön túl, innen az égbolton.

— Lányom! — sóhajt Gertrud, — a menyország
[merre?

Erzsébet tovább megy, nem válaszol erre.
— Szép unokám, Margit, ítéletre várnék!
Elsuhan a szent nő mint valami árnyék.

Majd Erzsébet asszony, Robert Károly nője
Nagy vész forgatagból jutván ki, előre
A szentek felé tör, — Zách-esal jöve sorra.
Az eget imával egyre ostromolja.
Zách véres családjá fogja hamar körül,
Bosszu és gyűlölet arcaikra kiül,
Négy levágott ujját mutatja feléjük,
Rá hömpölyög nyomban bösz hullámban vérök.

Jó Erzsébet asszony, Lajos király nője,
Durazzói Károly ennek üldözője,
A nőnek szeméből ömlik köny patakja,
Esdő imádságát egyre mondogatja,

Kialudt örökre égő szeme fénye,
Hajtja fejét sirván gyöngé két öklére.
Szétütött fejével megy utána Károly,
Egyre hull a vér a rablott koronáról.

Leszállott a két szent a budai várba,
A vár közepén a tündérpalotába.
Ott ragyog a földön egy könyvesep a melyet
Margit fölemelt és gyorsan el is rejtett.
Innen áttekintnek szép Magyarországon,
Gyász lobog eléjük sötét hollószárnyon.
Megütődve kérdik e nagy bú mi oka?
— Territetből jött a kinnak égő bokra!
Nincs a világon nép, aki annyit veszített.
Oh fejünkre az Ur ily gyászt hogy ereszthet!
Nagyasszonyunk halva, megöle a gyilkos.
És mi nem mehetünk mindnyájan a sirhoz!

Majd elszáll a két szent Schweicz szabad földére.
Itt hullott ki a mi jó királynénk vére!
Egy véresebb tündöklött akkor is a porban.
— Nem méltó e hely rá, rossz keret, ahol van!
Mondja szent Erzsébet, gyöngéden felvette.
S hogy őrizze kincsül — ugyan elrejtette.
Ismét tova szállnak, Bécsbe, a sirboltba.
Egy lelket találnak bus sirra hajolva.
Kérdezik nevét s hogy mért nem szálla égre?
Válaszol ez: — Oh ha gyötrelmem kiégne!
Fölemelék őt és karjaikba vették
A menybe az Urnak trónja elé vitték.

A paktum és a kompromisszum.

Budapest, jun. 13. (Saj. tud. táv.) A Széll-Thun féle megegyezéstől már körülbelül fogalmat alkothatunk magunknak, ha a sajtó erre vonatkozó híreit összevesszük s az ellentétes híreket elvetjük belőle.

Veleje a kompromisszumnak az, hogy a bankszabadalom és kereskedelmi szerződések lejáratának határidejét sikerült Széllnek egygyé tenni, ez a kérdéses határidő, mely a valutára is vonatkozik, 1907 december 31-ig. E határidő kikötése mellett azonban a kiegyezési javaslatokban foglalt minden kötés érvényben marad.

Széll Kálmán azonban politikai integritásának és az ellenzékkel kötött paktum teljes tisztelben tartásával ment bele az osztrák kormányval való nagy küzdelembe, amde a határidők meghosszabbítása elűt attól, ami a paktumban foglaltatik és így a pártközi egyezményben foglalt mint szerződő féltől fölmentvényt és hozzájárulást fog kérni.

Ezen irányban már érintkezésbe lépett *Kossuth* Ferencz, *Thaly* Kálmán, *György* Elek s még több politikussal, a kik a paktum megteremtésében vezérszerepet játszottak. Mint hírlik, a miniszter értekezése a politikai ellenfelekkel eredményre is vezetett. A határidő ily megnyújtását nemcsak megnyugvással fogadták, de tekintettel arra, hogy Széllnek sikerült úgy a gazdasági viszony és kereskedelmi szerződések valamint a bankszabadalom lejáratának határidejét is egyesíteni, mi jövő fejlődésünkre és jövőben szabad cselekvésünkre is a legnagyobb mértékben hasznos, örömmel fogadták.

A miniszterelnök az ellenzékkel valószínűleg holnap reggel fogja közölni hivatalos formában a bécsi egyezmény szövegét.

Budapest, június 13. (Saját tud. táv.)

A függetlenségi párt holnap délelőtt értekezletet tart, melyen *Kossuth* Ferencz a konferencia elé fogja vinni *Széll* Kálmán átiratát. A függetlenségi párt több embere biztosította a miniszterelnököt, hogy a holnapi gyűlésen semmi komoly nem fog felmerülni a bécsi egyezmény elfogadása ellen.

Budapest, június 13. (Saját tud. táv.)

Széll Kálmán miniszterelnök holnap benyújtja az új kiegyezési javaslatokat s kijelenti, hogy a kormány az összes benyújtott új javaslatokat kettő kivételével, melyek az új javaslat következtében tárgytalanok lettek, magáévá teszi s újból benyújtottnak kéri tekinteni. A szabadelvű párt holnap *Széll* miniszterelnöknek nagy ovációt rendez s a képviselőházban szintén.

Szenzációs büntető feljelentés.

Budapest, június 13.

Szomorú szenzációról kell számot adnunk. A budapesti királyi ügyészségnél sikkasztás büntette miatt jelentették fel közéletünk egy notabilitását, *Tisza* László volt országgyűlési képviselőt, Magyarország volt miniszterelnökének testvérbátyját. Minden kommentár nélkül, szárazon regisztráljuk a feljelentést, úgy, ahogy az a vádhatóságához beérkezett, de alig tudjuk elképzelni, hogy nem félreértésen alapul ez a dolog. A királyi ügyészség vezetőjének, dr. *Geguss* Gusztáv királyi főügyész helyettesnek jutott a kellemetlen feladat, megtenni az intézkedéseket arra nézve, hogy a további fejlemények a vizsgálóbíró s ha a vád valóban bizonyulna, a büntető törvényszék sorompói előtt játszódjanak le. A feljelentés, melyet az isaszeghi honvédelmi javára gyűjtő isaszeghi olvasókör adott be, szószerint így hangzik:

Isaszeghen 1888 év augusztus havában megalakult egy bizottság, mely elhatározta, hogy az 1848—49 évi szabadságharc alkalmával az isaszeghi csatában hősi halállal elvérzett honvédeknek szobor emlék állíttassék; elhatározták az országos gyűjtést, védnökül *Tisza* László urat kérték fel, elnökül főtisztelendő *Udvarny* Antal isaszeghi plébános urat választották, volt még pénztárnok, ellenőr.

199 gyűjtőív lett kibocsátva, melyből *Tisza* László 50 drbot, *Szeneszy* Aladár megyei számvevő szinte 50 drbot kapott és megindult a gyűjtés.

Multak az évek és semmi sem mozdult, bár a bizottsági elnök türelmetlenkedett; fel is szólította a védnököt számtalanszor; először 1893. évi január 14-én irt levelében tesz a védnök ígéretet, majd 1893. augusztus 24-én újabb sürgetésre azt írja, hogy Isaszeghre jön megbeszélni, mert nincs remény több pénznek

a gyűjtésére. 1893 évi november 29-én kelt levelében ismét Isaszeghre jövetelt ígér. 1994. szept. 10-én kelt levelében elismeri, hogy négen hallgat, írja, hogy a talapzathoz sikerült megbírható árban jó követ szerezni, reméli, hogy tavaszra a szobor felállítható lesz emberileg legalább biztosítva van, a köveket a tél elején fogja szállítani, az öntvényeket a hazafias gyárakban és állami öntödében a télen elkészíteti *Fellner* műépítész szerint, a ki a terv elkészítésében ingyen vállalkozott. Tavaszra a felállítás és leleplezés marad. Októberre ígéri a kijövetelt a hely megszemlélése és kiválasztása végett. 1896. február 16-án kelt levelében a komoly felszólításra ismét csak ígér.

Ezután az ismételt felszólításra egy kelet nélküli hosszú levélben tiltakozik idegen beavatkozás ellen; akkor arról beszél, hogy nem lehet elhamarkodni, újra kell gyűjteni és hisz az adakozásban, hogy ne hitvány, hanem méltó emlék állíttassék fel. — A szoborbizottságon kívül senki beavatkozását nem tűri. Ha a bizottság vele nincs megelégedve tudassák vele és akkor kész a nála levő gyümölcsötletleg elhelyezett pénzt átadni és elszámolni, de egyuttal hírlapi hirdetéssel fenyegetődzik, hogy el fogja mondani miért kell vissza lépnie.

1896. június 16-án irt levelében *Fellner* műépítész tervét ígéri.

1896. június 19-én a bizottság azon felhívására, hogy mondja meg mennyi pénz van, üres válaszszal felelt és kijövetelt ígért, ki is jött Isaszeghre és tanuk előtt kijelentette, hogy 1000 frt takarékpénztárban van.

1896. július 3-án kijövetelt ígért.

1896. december 14-én egy igen egyszerű tervrajzot küldött és írja, hogy a koldulás folyik.

1897. évben a bizottsági elnök újabb azon sürgetésére, hogy már be kellene fejezni az ügyet, mert nagy zaklatásnak van kitéve — közöltetett vele ugyanis *Mátray* Ernő levele, hogy feljelentéssel fog élni és a megvét fogja kérni az átvételre, azzal felel, hogy a zaklatást tűrni kell, a beavatkozást nem tűri, új gyűjtés szükségéről beszél, írja, hogy az iparbankban 1000 forintot meghaladó összeg van és hogy az oroszánt *Fadrusztól* jutányosan meg lehet kapni.

1899. április 9-én nagy megünneplése volt az 1849-ik évben vívott hősi csata 50 éves évfordulójának és ez alkalommal az egyik szónok által a szobor-bizottság, különösen elnöke felszólított, hogy fejeztessék már be az ügy és állíttassék fel a szobor.

E szegyenletes felszólításra *Udvarny* Antal plébános ur irt ismét *Tisza* Lászlónak és ez levelében hosszabb leíró levelet ígért, de e levél nem érkezett.

Az Isaszeghen levő olvasókör válaszmányi ülésén szóba hozott a szobor ügy és kiemeltetvén, hogy a kör tagjai az adakozók sorában levén, nagyon érdekli az ügy és joguk van abba beleszólni, már úgy is, mint Isaszegh lakosai, a kik valóban szegyenlik, hogy nem lehet létesíteni a szobrot és indítványoztatott, hogy valamit tenni kellene. Ekkor a válaszmány egyhangulag egy határozatot hozott és ez kivonatilag ajánlott levélben elküldetett *Tisza* Lászlónak azon felszólítással, hogy a gyűjtő íveket és értékeket 3 nap alatt a szoborbizottság elnökének adja át, ellenkező esetben az fog vélelmeztenni, hogy a pénz nincs meg és ekkor fenytő feljelentést lesz kénytelen a kör tenni.

Erre *Tisza* László egy levelet irt *Udvarny* Antal plébános urnak, mely rendkívül sértő és azt mondja, hogy nem ér rá.

Jellemzésre szolgáljon, hogy *Tisza* László azt állította, hogy a Ganz-gyár ingyen öntvényeket ajánlott. *Beschorner* szinte ingyen ígérte az oroszánt megöntenit, de a tudakozás mindkét helyen igazolta a hazugságot; a Ganz-gyárnál azt mondták, hogy az ilyen ígéretet irásban szokták adni, hogy a netaláni másik igazgatóság is kötve legyen, de ilyen levelet nem irtak. *Beschorner* is megtagadta, hogy ő a másfél méteres oroszánt ajándékba ígérte öntenit.

Még meg kell említenünk, hogy *Udvarny* Antal plébános ur a hírlapokbani szellőztetésre kapott egy régi honvédtől levelet, melyben ez határozottan írja, hogyha *Tisza* László kezébe

Végig harsog a kürt a nagy mindenségben.
És a Nagyfenségű szól vala eképen:

— Szavaidat halljam, érdemeid, lányom,
Tetteidet mondd el, azokat bírálom.

Sóhajtvá a lélek így válaszol arra:
— Oh hogyha elmondom, felsír, aki hallja!

— Vérbe borított nép királynéja lettem.
Gyűlölet és bosszu rajzott körülöttem.
Könyeim sebeket mosogattak folyton.
Gyűlölség fáklyáit szeretettel oltom.
Utolsó csepp vérem ebben hullt ki, kérdelem:
Érdem ez? — Szól az Ur: — Lányom, ez nem
[érdem.]

— Vértanuja voltam a kegyetlen sorsnak.
Sirattak az élők, sajnálták a holtak.
Türtem alázattal, benned bíró hittel.
Balvégzetem aztán Territetbe vitt el.
Oh, amit szenvedtem te tudod, azt kérdelem:
Érdem ez? — Szól az Ur: — Lányom ez nem
[érdem.]

— Fájdalmaim közben voltam boldog mégis.
Tanum Magyarország, tanuja az ég is.

Aki csak szeretett, körülöttem állott.
És láttam boldognak szép Magyarországot,
Amikor elérte az ezredik évet,
Remegő pillámon öröm könnye égett.
Átnéztem a multon, felvidultam újra.
Felszakadt egy perczre lelke nagy boruja,
S mikor Territetben haldokolva fekvém
Akkor, akkor Úram, átéreztem ezt én.
E boldog tudatban hullott ki a vérem . . .
Szól az Ur: — Leányom ez valóban érdem!

Nagy tüzből kardját *László* lebocsátja,
Nyilat leereszti szent *István*, a bátyja.
Megzendülnek nyomban a menny harsonái,
Magasztos dicsének kezd az Urhoz szállni.

Intett a Fenséges, nagy esend leszen újra.
Rafael jeladó harsonáját fujja.

Szól az Ur: — Kedvemem ime abban töltöm
Számos ezer évig, nem egy emberöltőn.
Csillagul ragyogjon ez a köny, e véresepp,
Amde büvös titkát csak a magyar értse.
S hogy tisztelve nézzen örök időn rája,
Tüzzetek magasán a menny kapujára!

gyűjtött pénz folyt, az okvetlen elveszett, mert az ő zsebe nagyon mély.

Ezek után tekintettel arra, hogy a kitűzött határidő eredménytelenül lejárt, tekintve, hogy Tisza László annyi év óta csak ígérekkel, biztatásokkal és tiltakozásokkal felelt, hogy leveleiben ellenmondások vannak, mert majd befejezettek mondja a gyűjtést, majd folytattának állítja és szükségesnek mondja a további gyűjtést és koldulást, majd ajándékokról beszél, majd pedig kövek olesó megvételét és az öntvények készítését állítja, majd pedig hogy oroszlan lehet olesón venni, tekintve továbbá, hogy levelei nagyon jellemzők és igen gyanussá teszik az egész eljárást, úgy, hogy a sikasztásnak tünetét mutatják, kénytelennek érzi magát az olvasókör mint erkölcsi testület a szent közérdek szempontjából a feljelentést ezennel megtenni.

Az ügy felvilágítására egyedül Udvarny Antal plébános ur képes, a kinnél a levelek vannak.

Szaporodnak a választók.

A törvényszerint eddig csak azokat a polgárokat vették fel, akik április 15-ig lefizették az előbbi évi adójukat. Az országgyűlési pártok között létrejött paktumnak megfelelőleg a kuriai bíraskodásról szóló törvény egyik szakasza értelmében jövőre akár fizette ki valaki, a különben megfelelő összegű adóját, akár sem, beveendő a választók névjegyzékébe. Ezáltal tetemesen megszorodik a választók száma és sok visszaélés megszűnik. Azonban a polgárok a saját érdekükben járnak el, ha utánna néznek a majdan közszemlére kiteendő névjegyzékben, hogy nincsennek-e abból kihagyva. A miniszter az új rendről külön miniszteri rendeletben gondoskodik. Tegnap ugyanis a következő körrendeletet intézte Biharvármegyéhez és Nagyváradi városához:

Az országgyűlési képviselő választások fenti bíraskodásról szóló 1899. évi XV. tcz. 178. §-a értelmében a törvény kihirdetése napján, vagyis f. évi június hó 10-én életbe lépett az ugyanezen tcz. 141. §-a, mely szerint az adó meg nem fizetése a választói jog gyakorolhatóságánál további akadályát nem képezi és ennél fogva azok az egyébként választói jogosultak, a kik mint adóhátralékosok ez ideig a választói névjegyzékbe felvehetők nem voltak, ezután, tehát már a jövő évre érvényes választói jegyzékbe is felveendő.

Ezen törvényszakasz alapján utasítom a választmányt, hogy a folyó évi április hó 26-án 4600. sz. a. kelt körrendeletem érte mében külön jegyzékbe foglalt u. n. adóhátralékos választó jogosultakat a f. évi július hó 5-én közszemlére kiteendő, betűrendes választói névjegyzékbe megfelelően beleillesztve vegye fel és ezen intézkedéseiről a vonatkozó ülési jegyzőkönyvben is okvetlenül említést tegyen.

Budapesten, 1899 június 12.

A miniszter helyett;
Jakabffy
államtitkár.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Június 14. A kath. kör mulatsága a Püspök-fürdőben.
Július 9. A 48-as Nép kör háziás táncvizsgálma a Karger féle nyári mulatóban.

* **Főiri vendégek a muzeumban.** Tegnap délelőtt 10 órakor igen előkelő látogatást kapott a muzeum. *Zichy Jenő* gróf hozta el vendégeit, *Mező-Telegd* felé átutaztában. Az első *Odescalchi Arthur* herceg, az ismert főúr, volt képviselő, a történelmi, régészeti és heraldikai

társaságok igazg. választmányi tagja, ki a vendég könyvbe írói nevét, *Szerémi* jegyezte be. Érdeklél szemléltette egyik ősenek XI. Ince pápának régi olajfestésű arcképét a muzeum dísztermében. A másik két vendég *Majthényi Béla* báró és *Majthényi Rudolf* voltak. A herceg sajnálattal emlegette, hogy hiába kereste dr. *Karácsonyi* Jánost Bihar-Püspökiben; nem volt otthon. A négy vendég egy óráig, 10—11-ig időzött a muzeumban, különösen a régi fegyvereknek szentelve behatóbb figyelmet. Odescalchi herceget a régi Várad topográfiája is rendkívül érdekelte, s több kérdést intézett a kauluzuló *Némethy Gyula* drhoz ez érdemben, Várad régi képeit szemlélgetve. A főiri társaság a déli vonattal távozott Mező-Telegd felé honnan *Zichy Jenő* gróf kocsiával vitte vendégeit gyönyörű magaslaki kastélyába.

* **Kirendelés.** A m. kir. igazságügyminiszter *Kiss Rezső* nagyváradi kir. törvényszéki albirót a berettyó-ujfalui járásbíróshoz mint végleges székhelyre rendelte ki.

* **Erdészeti kinevezések.** A hivatalos lap tegnapi száma közli az állami erdészek tömeges kinevezését. E tömeges kinevezés szükségessé vált részint a községi erdők állami kezeléséről szóló 1898. évi XIX. t. cz. életbe léptetése alkalmából, a beszüntetett m. kir. erdőigazgatóság és végre a községi erdők állami kezelésével kapcsolatos ügyeket intéző központi erdészeti ügyosztály személyzetének szaporítása céljából is. E tömeges kinevezések közül közöljük a következő helyi érdekűket: A *nagyváradi* m. kir. állami erdőhivatalhoz kineveztetett *Porubszky Gyula* alerdőfelügyelő erdőmesterré, *Szuchevich Sándor* járási erdő-tiszt erdészszé, *Hegedüs Béla* erdőgyakornokot erdész jelöltté. Továbbá kinevezettek erdész jelöltté: *Oszterlamm Ernő* a kolozsvári erdőigazgatóság, *Szoboda Jenő* a selmecbányai erdészeti akadémiához, *Gasparik Pál* okleveles erdészt az ungvári főerdőhivatalhoz.

* **Wlassics levele Zalka János dr. győri püspökhöz.** A győri vidéki tanítóegyesület huszonöt éves jubileumán tudvalevőleg *Molnár* miniszteri tanácsos és *Halász* osztálytanácsos képviselte *Wlassics Gyula* vallás és közoktatásügyi minisztert. A miniszter képviselői ez alkalommal Győrött megtekintették volt a püspök által fentartott tápintézetet, valamint a katolikus tanítóképzőt. Visszatértekkor jelentést tettek a miniszternek a győri intézetekről, ki most *Zalka János dr.* győri megyés püspökhöz, mint ezen intézetek alapítójához és fentartójához levelet intézett, melyben őszinte köszönetét fejezi ki a püspök által a hazai tanügy iránt tanúsított buzgó érdeklődéséért és áldozatkészségéért s egyúttal örömeinek ad kifejezést afölött, hogy a püspök gyógyulása kedvezően halad előre.

* **A kamarák kongresszusa Nagyváradon.** A magyarországi kereskedelmi és iparkamarák évenként más-más kamarai székhelyen tartják meg kongresszusukat, amelyen a felmerülő fontosabb ügyeket beszélük meg. Ez évben a kamarák kongresszusa Nagyváradon lesz megtartva és dr. *Sarkadi Lajos* kamarai titkár már megkezdte az előmunkálatokat a nagyjelentőségű orsz. értekezlet ügyében. A kongresszus, melyen a kereskedelmi miniszter vagy személyesen vesz részt, vagy akadályoztatása esetén képviselteti magát, az eddigi terv szerint augusztus 23. és 24-én lesz Tervbe van véve a kongresszussal kapcsolatosan a dernai, bodonosi és tatarosi bányák, a m.-telegdi gyárak megtekintése.

* **Fehér holló.** *Markovits Pál* a váraljai községi elemi fiú iskola egyik ügybuzgó, derék tanítója a Nagyváradon létesítendő tanítói Otthon-ra 100 frtos alapítványt tett. Pényes

bizonyosága ez annak, hogy a tanítók lelke idealizmussal telit, a midőn csak a cél magasztos voltát tekintve, annak elérhetése érdekében olyan áldozatokat hoznak, amelyek csekély anyagi erejüket messze fölülhaladják. A nemes tett dicséretre nem szorul, — a dicséretet önmagában bírja.

* **A temetőkről szóló szabályrendelet.** Nagy port vert fel annak idején a temetőrendezésének a kérdése. Felebbezés folytán a miniszter törölte a temetőkről szóló szabályrendeletből a 2 §-t, amely a törvény világos rendelkezése ellenére a felekezeteket eltiltotta volna attól, hogy külön temetőket rendezhessenek be s tarthassanak fel. A szabályrendeletet most ismételve nem hagyta jóvá a belügyminiszter. Kifogásolja, hogy a temetőkre felügyelő bizottság hatósági jogkörrel van felruházva s határozatait csakis felebbezés útján lehet megváltoztatni, holott a bizottság csak véleményező, ellenőrző és felügyeleti joggal bírhat. Észrevétele van továbbá a miniszternek az ellen, hogy a szedendő díjak, kezelések módja nincs megállapítva. Ezekre nézve megfelelő módosítást kíván a miniszter. — Mindezeket azonban a miniszter már akkor elmondhatta volna, mikor a 2. §-t törölte. Mire a szükséges retortákon keresztül megy ismét a dolog, eljön a tél s a központi temető és a hozzájáró ut olyan állapotban lesz, mint az elmúlt télen.

* **Eljegyzés.** *Szabó Károly* magy. államasuti mozdonyvezető eljegyezte özv. *Rózer* Jakabné szép és kedves leányát *Annát*.

* **Pap-honvéd halála.** Napról-napra pusztul a 48-as nagy idők gárdája, alig mulik el hét, hogy egy-egy névtelen hős ne szálna le a természet rendje szerint, az elesett bajtársak nyugvó porai mellé. Június hó 10-én új halottja volt a 48-as honvédeknek, akkor halt meg *Kolena* Endre a közszeretben álló koldi plébános. Mint hatodik osztályú gimnazista lépett a honvédek közé, de már a branyiszközi csatánál mint őrmester küzdött a 2. zászlóalj 5. századában. Később tiszt lett Kmetty hadosztályában s részt vett a kápolnai csatában, Buda visszavételében, ahol a bécsi kapu mellett a legelső között mászta meg a falakat, majd küzdött az alsó részekben s fedezte a lugosi csatában Kossuth menekülését. Itt, hogy a mőczok vérengzéseitől meneküljön, vagy 50 emberből álló csapatot szervezett a szétvert se regből s azzal menekült Nagy-Szalontára. Sok viszontagság után jutott el szülei házába az árvamegyei Usztyéba, de onnan is csakhamar menekülnie kellett az elfogatási parancs elől Horvátországba. Mint pap híven teljesítette hivatalát s egész vidék ismerte vendégszerető házáat. Meghalt 69 éves korában.

* **A vállalkozók pere a város ellen.** A tüzerlaktanya építőinek még 50847 frt 23 kr követelésük van Nagyvárad városa ellen, csak hogy ennek az összegnek jó része nem illeti a vállalkozókat, mivel pótmunkálatokat, javításokat kellett a városnak készíttetni s a késedelemért is nagy összeg illeti a szerződés szerint a várost. *Härtl Vilmos* és társai a város ellen pert indítottak a fenti 50,847 frt 23 kr összegig a nagyváradi kir. járásbíróshoz. A bíróság az alperesként szereplő Nagyvárad városának a bizonyítás felvételét több lényeges körülményre engedélyezte. Tanukként beidézte mint szakértőket: *Pünkösdi* Ferencz műszaki tanácsost, *Busch* Dávid városi főmérnököt és *Csordacsics* Ferencz városi építőmestert. A tárgyalást július hó 8-ikára tűzték ki. Azonkívül a bíróság az összes iratok áttételét kéri.

* **Hittérítők a sziámi királynál.** *Csulangorn* sziámi királynál a minap tizenöt katolikus hittérítő tisztelgett, kik az uralkodót Európából való szerencsés hazaérkezése alkalmával üdvözölték. A nagy ur rendkívül szívesen beszélt a hittérítőkkal, s örömmel emlékezett meg arról a barátságos viszonyról, mely

a Szentszék és országa közt fennáll. Megígérte, hogy ezentul is hű védője marad a katolikus egyháznak és szolgálóinak. Mikor elbucszott, mindegyik hittérítővel kezét fogott.

* **Országos tüzoltó tanfolyam.** A belügy-miniszter fölhívja a törvényhatóságokat, hogy a területükön levő tüzoltóságok figyelmét hívják föl a Budapesten július 16-tól augusztus 4-ikéig rendezendő VIII-ik országos tüzoltó tanfolyamra.

* **Tűz a Ferencz József laktanyában.** A Ferencz József huszár laktanyában alig költözött be a huszárság, egymásután kétszer is kiütött a tűz az istállóknak. — Az ezredparancsnokság által elrendelt szigorú intézkedések folytán pár év óta nem fordult elő újabb tüzeset a laktanya területén. Tegnap délután 6 óra tájban sűrű füst gomoly szállt ki az egyik istálló tetőzetéről. — Amint az istállóknál foglalkozó huszárok észrevették a veszedelmet, a legénység kivezette az istállóban elhelyezett löállományt s megkezdtek az oltást. Egyidejűleg értesítették a tüzoltó főrséget a veszélyről. Pár perc múlva megjelentek a tüzoltók s hozzá fogtak a munkához. Az oltást megnehezítette azon körülmény, hogy az istálló padlása, a hol a tűz keletkezett, tömve volt szénával. Nagyobb veszedelemtől tartani nem lehetett, mivel az istállók belseje erősen el van szigetelve a tetőzettel s az istálló padlása is kisebb szakaszokra van osztva erős tüzfalakkal. Megkönnyítette az oltást a közben megeredt hatalmas zápor. Így csak az istálló tetőzetének egy része égett el. A tűznél Mezey Mihály tüzoltó főparancsnok, valamint ifj. Rimler Károly főkapitány s a rendőrség is megjelent.

* **Az emberiség felajánlása Jézus szent Szívének.** A pápa legutóbbi encziklikájában elrendelt felajánlása az emberiségnek Jézus szent Szívének vasárnap ment végbe a bécsi István templomban. Az ünnepi szertartáson jelen volt ő felsége, Ottó és Ferdinánd Károly kir. hercegek, Mária Terézia, Mária Annunziata, Erzsébet kir. hercegnők és Adelgunda modenai hercegnő, továbbá a pápai nuncius, gróf Apponyi magyar udvarnagy, báró Dipauli kereskedelemügyi miniszter, dr. Lueger polgármester, az ájtatos szerzetek és katolikus egyesületek tagjai. Ő felségét megérkezésekor Schneider felszentelt püspök hódolattal üdvözölte. A felszentelt püspök átnyújtotta ő felségének a szenteltvizszórót és az oratoriumba kísérte őt. Azután a pápától előírt Jézus szent Szívéhez szóló felajánló imát mondták el, mire Schneider felszentelt püspök ünnepi isteni tiszteletet celebrált. Ezután ő felsége visszatért a Hofburgba. Az egész uton egybegyűlt néptömeg ő felségét lelkesült, spontán óvációkban részesítette.

* **A honvédség utászgyakorlatai.** Nagyszabású gyakorlatokat végez mostanában a helybeli honvédség utászszakasza és a honvédség egyes századai az ugynevezett Andriskateiken, a Körös mentén, a Hadady-teleptől kezdve a vasuti hidig. Egész földvár benyomását teszi az emberre ez a terület, a sok sáncz, földhányás és dombok miatt, melyeken már több hete dolgozik a legénység s mely a jövő hóig is eltart. Az utászok Kürthy László főhadnagy, Bisztricsán Károly és Kiss János altisztek vezetése alatt készítik elő a regula szerint a szabályos védműveket, melyek háboru esete is beválnának. Nem hiányzik semmi sem amire egy elsánczolt seregnek szüksége van. Készen állanak a labirinthszerű sánczok, előtte földbe szurt hegyes karókkal, hogy az ellenséget feltartóztassák, azután lőréses bástyák, elkerített és sátorral bevont táborhelyek, föld alatti barakkok, tábori konyha, kemence, mind igen ügyesen és praktikusán improvizálva. Az utászok naphosszat kint vannak, az iskolát is ott tartják nekik, este pedig két ór vigyáz az erődítményekre. A honvédség egyes századai szintén ezen a helyen tartják földhányási gyakorlataikat.

* **A világ vége.** Doktor Lapparent, a párisi egyetem professzora abból indul ki, hogy a vizekből kiemelkedő s a föld tömegéhez képest tudvaleg elenyésző csekély részeket atmoszférikus behatások lassankint mechanikailag szétbontják s a víz ezeket az apró törmelékeket rendre mind az oceánokba fogja sodorni. Előre láthatólag be fog következni ilyenformán az az idő, mikor minden tenger alá kerül. Faye csillagász ezzel szemben a nap kihűlése elméletének a híve, a mely szerint a hő és fény, az élet e két legorganikusabb fejlesztő és fenntartó ereje, fokozatosan fog csökkenni, sőt teljesen megszűnni. De már akkor nem lesz élőszervezet a jéggé fagyott földön. Sokkal gyorsabb véget jósol a világra Brialmont, a Malthus híres népesedési gyakorlati alkalmazásával. Összehasonlítja a népesség és tápszerek szaporodásának statisztikáját és kiszámítja hogy 2166-ban éppen annyi ember lesz a földön, a mennyit az még el tud tartani, de a továbbiaknak már nem jut élelem.

* **Öngyilkos asztalos inas.** A rendőrséget tegnap éjjel 12 óra után értesítették, hogy a Lakatos-utca 211 sz. háznál egy fiatal ember öngyilkos lett. A rendőrség részéről a tett színhelyére Fataki fogalmazó ment ki. Az öngyilkos egy 18 éves asztalos inas Turóczy Gyula, aki egy hatlövetű revolverrel mellbe lölte magát. A fiu jól célzott, a golyó szívében találta, azonnal meghalt; az előhívott orvosok már csak a halált konstatálhatták. Az öngyilkos egy kis czédulát hagyott hátra, amelyet mellette a földön találtak meg, azonban az irást elmosta a fiu kiömlő vére, úgy hogy arról csak ennyi olvasható le:

— Nem nézhettem tovább anyám sorsát, mert nekem az jobban fájt...

A rendőrség a hullát beszállította a bonczházba.

* **Csontvázak a csatornában.** A Muzéum-köruton, a muzeum épülete előtt, a hol most a muzeumot építik, ma reggel borzalmas leletre akadtak a munkások. A mint ugyanis ásásokat végeztek, egyszerre csak rábukkantak több emberi csontvázra és emberi csontrészekre. A borzalmas leletről jelentést tettek a rendőrségnek, mely a csontokat az antropológiai intézetbe szállította megvizsgálás végett és megindította a nyomozást annak kiderítésére, hogy a csontvázak miként kerültek a csatornába. Valószínű, hogy a csontvázak maradványai, annak a régi temetőnek, mely hajdan azon a tájban volt. Vagy, hogy még a hirhede két pisztoly idején temették oda a láb alól eltett áldozatokat azok a zsi-ványok, a kik ott nem egy gonoszszágot követtek el.

* **Leszurt napszámos.** A külváros egyik korcsmájában történt összeszólalkozásból kifolyólag egy napszámost két társa veszélyesen összeszurkált. Az áldozatot most a biharmegyei közpórházban ápolják. Adulás Jánosnak hívják az illetőt, a korcsmából kijövet rohanta meg két ismerőse, kiknek azóta nyoma veszett és éles késsel homlokukon és oldalba szurták. Ezen utóbbi dőfés igen súlyos természetű, kilencz öltéssel lett összevarva. Az összeszurkált embert hordágyon szállították a rendőrségre, hol dr. Baróthy Ákos városi főorvos kötözte be sebeit, azután a közpórházba szállította. A kórházi előjáróság jelentése szerint a leszurt napszámos állapota ma valamivel kedvezőbb. A rendőrség erélyesen nyomozza a véres tett elkövetőit.

* **Ismét újabb teher.** Nagyvárad városánál eddig a különböző bizonyítványok kiállítására díjmentes volt. A közgyűlés azonban szabályrendeletet dolgozott ki, amely szerint ezután a városi hivatalok által kiadott bizonyítványok után darabonként kiállítás díj ezimén 1 frtot szednek. A szabályrendelet július hó 1-én lép életbe. Természetes, a szegénységi s más efféle természetű bizonyítványokat ezután is díjmentesen állítják ki.

* **A halasi anarkista.** Halason afféle rossz hírében áll Sajtó Imre napszámos. Izgága, do-

logkerülő ember, a kinek megzavarta esztét a sok szocialista irka-firka, a mit nemcsak maga olvas szorgalmasan, de buzgó terjesztőjük is. Ilyenkor egyuttal a földműves munkásokat is, akik persze nem hallgatnak rá, a henye életre oktatja, váltig beszélve nekik, hogy ne dolgozzanak az uraknak. A veszedelmes száju ember, a ki Halason büszkén emlegeti, hogy ő anarkista, ma a btkv. 141 §-ába ütköző vétéség, a királyi ház tagjainak megsértése miatt állt a budapesti törvényszék előtt. Azon a napon került Sajtó Imre ebbe a bajba, a mikor dicső emlékü királynénkat. Erzsébet királyasszonyt Genfben meggyilkolta Lucheni, a gaz anarchista. A szomorú hírt megvitték az újságok Halasra is, ott olvasták fel a Horváth Lászlóné portáján. Sokan hallgatták és ekkor Sajtó kárörvendve ordította:

— Ugy kellett neki! A királyné is csak olyan zsarnok volt, mint a többi uralkodó és valamennyi fejedelem, a kik csak nyuzzák a népet és a véreből élnek...

A mai tárgyaláson, melyen Czárán István királyi táblai bíró elnökölt, körömszakadtig tagadott a félkegyelmű ember. Szót se szólt ő a dolgról s még az sem igaz, hogy ő valaha is anarchista mondotta magát. De a ravasz tagadás nem használt Sajtósnak, mert ráczáfoltak a tanúk. A törvényszék, Mészáros Tivadar királyi ügyész vádjainak meghallgatása után, háromhavi fogházra ítélte a vádlottat, a kinek ez már nem első büntetése. Az elítélt talmi anarkista felebbezett.

* **Vesztett eb garázdalkodása.** Esztár községben a napokban egy vesztett eb ejtette rémületbe a lakosságot. Végig futott az utcákon s egy Kiss György nevű embert megmárt. A hatóság intézkedett, hogy a szerencsétlen embert felszállítsák a budapesti Hőgyes intézetbe.

* **Figyelemre méltó szerencsehirdetése van lapunk mai számában id. Heckscher Sámuel hamburgi bankházának.**

* **Érdemes-e hirdetni?** E kérdésre következőképen felelnek különböző kitudóségek: Agazdaságot csak nyomdafesték által lehet elérni. (Barnum.) »Fiam csak oly emberekkel lépj összeköttetésbe, akik hirdetnek és sohasem veszítesz.« (Franklin Benjamin.) »Hogy tudná a világ, kinek mi jója van, ha ezt nem hirdeti?« (Vanderbilt.) »A hirdetés valamely üzletnek az, ami a gőzgépnek a gőz.« (Lord Macaulay.) Egy angol újság igen drasztikusan felelt e kérdésre: »Azon gyáros, aki hirdetések nélkül akar boldogulni, ép oly lehetlenséget követ el, mint azon ember, ki egy elefántot egy gyűszűnyi szappan vízzel akar megmosni. Egyik ép oly lehetetlen, mint a másik.« Barnum egy más alkalommal így nyilatkozott: »Aki hirdetések nélkül eredményeket akar elérni, hasonlít ahhoz az ifjuhoz, aki szíve választottjára csábító pillantásokat vet — a sötétben. Ő nem látja magának meg semmi haszna belőle.« — Ez kerékpároknak ép úgy szól, mint a kakaóra, vagy — fénymázra.

* **Meglopott szállóvendég.** Felle Flóra tegnap a rendőrségen azt a panaszt tette, hogy őt Szász János töltés-téri korcsmáros, a kinek a korcsmájában ő megszállott, egy Popovits nevű emberrel megverte s hogy a nála lévő 60 forintját elvették. A korcsmáros s Popovits azt állítják, hogy a pénzt Pelle felesége vitte el s így a rendőrség addig, amíg az asszonyt ki nem hallgatják, az ügyben a további eljárást felfüggesztette.

* **Fekete kutyák.** Az egyik Spiritizta újság nem régeből olyan fekete kutyáról írt, amely Besztercebányán csinált ribiliót. Ez a fekete kutya egy józan polgár mellé csatlakozott s a mint azt kísérte, olyan különösen viselkedett, hogy a józan polgárt majdnem kilelte a hideg. Végre is a józan polgár a lakása ajtajához ért s azt kinyitotta, amikor a fekete kutya tiszta németiséggel megszólalt s a józan polgárnak olyan valamit mondott, hogy szerencséje, hogy haza ért, mert máskülönb megette volna. E beszélő fekete kutyának a spiritizta laphoz történő fölemlítése óta a fekete kutyák szereplése divatba jött s most egy másik fekete kutyáról van szó, amely azonban már nem beszélt. Erről a különös állatról Istvánffy József nagyváradai igazgató-tanító beszéli, hogy segédtanító korában Győr mellett találkozott vele. A fekete kutya az országúton szembe ment vele, mire ő megállt s göröngyöt kapott föl. A fekete kutya a

göröngyötől egyáltalán nem ijedt meg. A helyett, hogy elfutott volna, a segédtanító felé rohant, miközben szeméi »üstökös-ként villogtak«. Az üstökös-ként villogó szemű fekete kutya azonban, mikor egészen közel ért hozzá, villámgyorsan eltűnt s többé nem volt látható. Mindezekből kitűnik, hogy vannak olyan feketekutyák, amik beszélnek s vannak olyanok is, amik nyomtalanul eltűnnek, valószínűleg azért, hogy harapás helyett a spiritista-szolgálják.

* **Megszöktetett bicikli.** Mindenki féltékeny a maga szerszámára, a katona kardjára, a biciklis vasparipájára. Épen azért nagy öröme sepp vegyült ifj. *Voszka* Ferencz sport-örömeinek habzó kehelyébe, midőn vasárnap este arra a szomorú tapasztalatra jutott, hogy kedves gépe, melyen pár órával előbb még büszkeségtől dagadó kebelével vágtatott el a bírói páholy és nagy tribün előtt, s mely a büszke Adria címét viseli, helyéről nyomtalanul és végképen eltűnt. A mórverő Cidnak nem fájt egy derék paripája a hü Babiéca kimulta, mint a győztes ifjunak a vasparipa szökése. S különös malicziája a sorsnak, hogy a becses portéka a Sport-pavillon zárt folyosójáról tűnt el és pedig abban a pillanatban, amidőn gazdája a banketten társaival a győzelmi áldomást itta. Az eset nagyobb hitelűl kötelességünknek tartjuk tudomásra hozni, hogy ifj. *Voszka* Ferencz a győztes és mégis kárvalott biciklista panaszát a rendőrségnek is bejelentette.

* **Öngyilkosság rendőri felügyelet alatt.** A minap Budapesten a Hermina-uti őrszobában a rendőrök jelenlétében agyonlőtte magát egy ember, a kit sikksasztás miatt fogtak el, ma pedig hasonló eset történt az utcán. *Tóth* P. Sándor rendőr ma a gát-utcán 20. sz. alól a IX. ker. kapitánysághoz akarta kísélni *Schlacker* Antal, zirczi születésű, nőtlen közműves legényt, a ki azzal van vádolva, hogy lakótársának a börtöndjét feltörte és ellopta a benne levő holmikat. Utközben, a viola és bokréta-utca sarkán *Schlacker*, a ki a rendőr mellett haladt, egyszerre csak előrántotta nagy, éles zsebkését és mielőtt a rendőr megakadályozhatta volna elmetsette a torkát. — A rendőr hozzáugrott, ki akarta csavarni a kést *Schlacker* kezéből, de ez nem engedett, dula-kodni kezdett a rendőrrel és egy újabb sebet is ejtett a nyakán, melyből vastag sugárban lövelt ki a vér. A rémes jelenet láttára óriási nép esdület támadt. *Schlacker* még az ujjaival is tágitani iparkodott a szörnyű sebet és végül is eszméletlenül esett össze. A mentők vitték a kórházba. Sebe oly súlyos, hogy felgyógyulásához alig van remény.

* **Saul és Netti.** Egy derék férj és feleség a Penziás házaspár, hallgat erre a két névre, Leginkább a fiatalabb mágnás-generáció, megszorult gavallérok és katonatisztek ismerik őket. Penziás Saul és kedves felesége, akik különben most már Bécsben laknak, ezelőtt Budapesten üzték az uzsorásk dás jól jövedelmező mester-ségét s hogy innen elhordták a sátorfájukat, nem ok nélkül tették. Egyre-másra kaptak meghívókat a vizsgálóbíró elé s be kellett látniok, hogy itt teher leszen nekik az élet. Szám-talan áldozataik közül legelsőbb Gottschlig József, majd egy könnyelmű utóbb elmebajosnak nyilvánított kis lump: a még ma is kiskoru Stein Imre jelentették fel egyszerre. Persze az uzsorakamatok révén nagy summával tartoztak már akkor Penziáséknak, Gottschlig vagy 13000 forinttal. Stein pedig 5000 forinttal. A törvényszék, miután a jeles házaspárt uzsora címén vád alá helyezte, Cseke Kálmán bíró elnöklése mellett mára tüzte ki ellenük a végtárgyalást. Az uzsoratorvény szigorúbb lévén Bécsben mint nálunk, Penziás Saul és Netti jónak látták ide zónázni s megjelent Gottschlig is, de nem a másik panaszos. Ép ezért a védő elhalasztani kérte a tárgyalást, tudtul adva egyszermind, hogy Stein Imre azóta furvéter önkéntes volt Bécsben s ma azért nincsen jelen, mert megszökött ezredétől s nem tudják mere van. A bíróság erre felfüggesztette a tárgyalást egyrészt azért, hogy megszerezze az irattárból amaz aktát, amely szerint Stein elmebajos lenne. De várják azt is, hogy esetleg még ma jelentkezni fog Stein. S ez esetben délután folytatják, különben pedig elhalasztják a tárgyalást.

* **A természetkutató végrendelete.** A híres *Volta* Alessandro tudós fizikus emlékére a napokban ünnepélyt rendeztek az olaszok, amely alkalommal ismertették az ünnepelt természetbuvár végrendeletét. Római tudósítások alapján közöljük a végrendeletnek alábbi pontját: »Én a katolikus vallást mindig egyedül igaznak tartottam s a jó Istennek hálás voltam mindenkor, hogy ezen hittel megajándékozott, a melyben élni és meghalni legerősebb elhatározásommá vált, azonbiztos reményben, hogy az örök életet elnyerem. Én a katolikus hitet isteni ajándéknak, természet fölöttinek ismerem el. Egyébként fölhasználtam az összes emberi eszközöket, hogy e hitben mind jobban megerősödjem és minden kételyt amely ellene lelkemben támadhatna, legyőzzek. E czélből figyelmesen tanulmányoztam aiptanait és ezek igazságát nemcsak apologetikus könyvek, hanem ellenséges izdulatu művek alapján is kerestem. A mellette és ellene fölhozott érveket alaposan megfontoltam s arról győződtem meg, hogy a katolikus vallás az emberi értelmet is egészen kielégíti, s hogy a helyesen gondolkozó értelemnek azt vallania és szeretnie kell.«

* **Zarándoklat négy kegyhelyre,** mint-tavaly, Lourdesbe, Jézus szíve kegyhelyére, Pararyla Monial Franciaországban, Einsiedeln, Svájcban és Wiltenbe Tirolban. Indulás: 1899. évi július hó 6-án. Visszaérkezés: 1899. évi július hó 24-én. Utazás tartama: 18 nap. Utirány: Budapest, Bécs, Linz, Salzburg, München, Lindau, Zürich, Genf, Lyon, Toulouse, Lourdes. Vissza: Lourdes, Cette, Lyon, Genf, Zürich, Innsbruck, Bécs, Budapest. Árak: I. osztály 245 forint, II. osztály 185 forint, III. osztály 105 forint. A megállapított utiköltségbe kilencz napi teljes el-látás is be van értve. Jelentkezni lehet 1899. évi június hó 15-éig a budapesti II. ker. plebani-hivatalban, hol részletes program is kapható Dömötör Gedeon plebános vezetőnél.

* **A budapest—nagyvárad—debreczeni telefon.** Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter tudvalevőleg felvette az idei költségvetésbe a Budapest—Nagyvárad—Debreczen telefon vonal hálózat létesítését. A Budapest—Nagyvárad közötti vezeték építését f. hó 12-én, tegnap kezdték meg. Ha ez a vonal kiépül, akkor építik a Debreczen—P.-Ladányi vezeték-et. Hogy a nagyvárad hálózat kiépítése mily fontos érdeke városunknak és hogy mily kiszámíthatatlan előnyökkel jár, az közismeretű tény. Megemlítjük, hogy Kolozsvárt a jövő esztendőben kapesolják be a hálózatot, akkor építik ki ugyanis a nagyvárad—kolozsvári vonalat.

A francia kormány bukása.

Semmi meglepő nincs abban, hogy a tegnapi éjjeli táviratok meghozták a hírt, hogy a Dupuy-kormány Franciaországban megbukott. Az, a ki figyelemmel kísérte a francia eseményeket, tudhatja, hogy ez csak természetes folyamánya volt az előzményeknek. Dupuy következetlen politikus volt. Dupuy volt akkor miniszterelnök, a mikor Dreyfust elítélték. Dupuy volt az, a ki törvényt hozott arra, hogy a semmitőszék egyesült tanácsa hozzon ítéletet a Dreyfus-ügy revíziójáról.

A semmitőszék egyesült tanácsa ítéletében kimondta a revíziót és ezzel elveszett a talaj Dupuy lábai alatt.

Valószínűleg ez az ok idézte elő a francia kormány bukását, s innen érthető, hogy Loubet elnök szó nélkül tudomásul vette a kormány lemondását, nem emelkedett hang mellette sem fönn, sem alant.

A francia kormányválságról a következő tudósításokat kaptuk:

Páris, június 13. A kamara mai ülésén végbement egyes szavazások arra vallanak, hogy az összes pártok tagjai-

ból többség alakult a végre, hogy Dupuyt megbuktassa. Vaillant interpellációja csak válság igazi okának elpalástolására. A szocialisták és a szocialista-radikálisok szemére vetették a kormánynak, hogy a Dreyfus-ügyben tanusított magatartásában ellentmondások vannak. A mérsékeltek magatartásának oka az, hogy Meline visszatérését remélik. A reakcionárisuok, az antisemiták és a nacinalisták pedig azért szavaztak Dupuy ellen, mert remélik, hogy utódja több jó indulatot fog tanusítani irántuk. Az a 173 képviselő, a kik a kormányt támogatták, nagyobbára a radikális párt mérsékelt frakciójához tartozik. Azt beszélük, hogy esetleg Brisson bizzák meg az új kabinet megalakításával.

Páris, június 13. Delombre-nál egy estélyen számos képviselő annak a nézetnek adott kifejezést, hogy a Dreyfus-ügy lebonyolítását sokan a Dupuy-kormány bukásától várják. Az összes szocialisták és a radikálisok közül sokan azt kívánják, hogy Boisdeffre és Mercier tábornokok ellen is indítsák meg az eljárást és azt hiszik, hogy Dupuy nem ment volna odáig, azért éltek az alkalommal és Vaillant képviselőnek a rendőrség magatartása miatt beadott interpellációja kapcsán bizalmatlanságot szavaztak a kormánynak. A Dreyfus-ügy lebonyolítása mindenestre legnagyobb akadály a válság megoldásának. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, június 13. Az egész francia sajtó örömet fejezi ki *Dupuy* bukása fölött, mert *Dupuyt* hűtlenséggel vádolják, ki ravaszágával legjobb barátait is elkedvetlenítette. Egyetlen párt nem tudta, hogy milyen színt vall *Dupuy* s így az összes pártokból egyesültek megbuktatására.

Páris, jun. 13. Azt hiszik, hogy *Loubet* elnök *Poincarré*t fogja megbízni a kormányalakítással.

EGYESÜLETEK.

Orvosok gyűlése. Az O. O. Sz. nagyváradai fiókjának t. tagjait van szerencsém meghívni f. év június hó 15-én d. u. 5 órakor az Orvos-Egylet helyiségében tartandó rendes évi közgyűlésére. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Evi jelentés. A választmány megbízásából előterjeszti dr. *Grósz* Menyhért jegyző. 3. Pénztári jelentés. 4. Orvosi rendtartás tárgyalása. 5. A tisztikar és választmány választása.

Nagyvárad, 1899 június 4-én.

Dr. *Grósz* Menyhért,
jegyző.

Este 8 órakor a »Fekete Sas« alsó termében társas vacsora. Egy teríték ára 1 frt 50 kr. Jelentkezések jun. 14-ig dr. Mayer László urnál.

Vendéglősök kongresszusa.

— Az előkészítő bizottság ülése. —

A Nagyváradon augusztusban végbemenő vendéglősök és szállodások kongresszusának előkészítésén nagy buzgalommal fáradozik a rendező bizottság. Tegnap ismét értekezletet tartottak, a melyen a felmerülő költségek fedezését vitatták meg és több intézkedést beszéltek meg az ünnepre nézve. Az ülésről tudósítónk a következőket írja:

Több mint négy ezer meghívó lesz szétküldve a rendező bizottság ezer vendégre számít, akik között sokan lesznek külföldi egyle-

tek képviselőjében. A zászlószegek nagyon szépek, mind ezüstből valók. A lobogó fehér damaszt selyemből készül, valódi arany rojtokkal és szőlőfürt bordurre. Egyik oldalán Nagyvárados címere arannyal és selyemmel művésziileg himezve, másik oldalán az alapítási és az egyesületi címé szintén valódi aranyból kivarrva. A lándzsa hegyében a város és az ország címere lesz bronzból domborműben. A diszes zászlót Deutsch Simon nagyváradi ékszerész készíti.

A nagyváradi szállodások, vendéglősök, kávézók és kocsmárosok ipartársulata tegnap, kedden délután 3 órakor a Zöldfa kistermében *Uzeglédy* Sándor elnöke alatt ülést tartott.

Jelen voltak: dr. Dési Géza jogtanácsos, Hillinger Miksa alelnök, Harsányi József, Stern Sándor, Stern Herman, Róth József, Karger Sándor és Maresch Károly választmányi tagok.

Sarkadi Ignác titkár felolvasta a múlt ülés jegyzőkönyvét, melynek szövegét jóváhagyták és hitelesítették. Kapcsolatosan jelentette az elnökség, hogy a város tanácsához, mint a kir. Pénzügyigazgatósághoz benyújtott emlékiratoknak már is van annyi eredménye, hogy az illetékes hatóságok komolyan foglalkoznak a társulat nevében emelt panaszokkal.

Gaál Antal társulati pénztárnok egyelőre lemondott, a választmány ideiglenesen megbízta kezelésével *Stern* Sándor választmányi tagot, aki a felkérésnek eleget tett azonnal át is vette a társulat pénztárát és a kiadásokat igazoló nyugtákat.

A kongresszust rendező bizottság átirata alapján tárgyalás alá került, hogy a felmerülő költségek mi módon fedeztessenek. A választmány is osztotta a rendező bizottság nézetét és beható eszmecsere után gyűjtő íveket osztottak ki a tagok között, akik a szaktársakat adakozásra fogják felszólítani és remélhető, hogy ilyen úton nagyon szép összeg fog rendelkezésre állni.

Dr. *Dési* Géza jogtanácsost beválasztották a rendező bizottságba is.

Sarkadi Ignác titkár végül ismertette dr. *Solti* országos nyugdíj egyesületi jogtanácsosnak a helyi fiókválasztmány megalakítása tárgyában hozza intézett kérelmét és melegen ajánlotta, hogy a főnökök is lépjenek be az egyesületbe.

A választmány megbízta *Silbermann* Ignác ügyvezetőt, hogy a vonatkozó nyugdíj szabályrendelet kézbesítése mellett a társulati tagokat kérje fel a nyugdíj egyesületbe való belépésre és az aláírásokat a jövő ülésen mutassa be.

Mint e tudósításból is kitűnik, a társulat is erősen hozzá fog a munkához és igyekszik az anguszta 29, 30 és 31-én tartandó ünnepek sikerét biztosítani.

Igazságszolgáltatás.

A Weiszlovits-ház kisajátítási ügye a kir. Táblán. A Bazár-szoros kiszélesítése céljából kisajátítandó Weiszlovits-ház ügyével foglalkozott tegnap a nagyváradi kir. Tábla. A nagyváradi törvényszék birtokbirósága ugyanis kimondotta a kisajátítást s a Weiszlovits-házra a szakértők meghallgatása után 76.800 forint becsértéket, mint megváltási összeget szabott ki. A kir. törvényszék ezen határozatát *Weiszlovits* Adolf és neje megfélembtezték. A kir. tábla tegnap tárgyalta az ügyet s a felelőzést elutasítása mellett a kir. törvényszék határozatát helybenhagyta.

Felsült szocialista. A szegedi esküdtészek május hónapban hat havi államfogházra és 50 forint pénzbüntetésre ítélte *Török* Sándor félegyházi paraszt szocialistát, mert két szocialista nyomtatványban bitang zsaroló tolvajnak deklarálta *Fazekas* Kálmán ügyvédet, aki nála egy kliensének követelése révén exekválta. *Török* Sándor a kuriához semmiségi panaszt nyújtott be, amelyben elmondja, hogy neki sem az idézést, sem az esküdtek névsorát nem kézbesítették, hogy ő *Eötvös* Károlyt vallotta ügyvédjének s ez nemjött el, hogy bejelentett tanuit mellőzték stb. A kir. Kuria azonban *Sebestyén* Mihály előadása mellett a semmiségi panaszban felsorolt okokat nem fogadta el s a panaszt elvetette.

A részletüzlet szabályozása. Az újabb időben nagy terjedelmet vett részletüzletek következtében üzött visszaélések is jelentékenyen növekedtek. A képviselőházban már többször szóba hozták a részletüzlet anomáliáit és annak káros kinövésait. Legsúlyosabban nyomja a részletv-kereskedés a nagy közönséget, melyet rendszerint csábító ígéretekkel igyekeznek különösen ugynevezett bankárok rávevni, hogy az ily üzleteket megkössék. Később azután, amikor az illetők már rájöttek arra, hogy mennyire becsapták őket, lehetetlen az üzletet felbontaniok, ha csak befizetések nagy részét ott hagyni nem akarják. Ezeknek a visszaéléseknek a lehetőleg megszüntetését célozza az a törvényjavaslat, a melynek előzetes megvitatására *Plósz* igazságügyminiszter házi ankélet hívott egybe az igazságügyminiszteriumba. Az új törvényjavaslat a visszaéléseket többek között oly módon igyekszik elhárítani, hogy a vevőnek a minőséget kifogásoló jogát jelentékenyen kiterjeszti. A vevő tudatlanságának kihasználása ellen pedig azt az intézkedést vették fel az új javaslatba, hogy bizonyos terhes feltételek csak akkor bírnak érvényvel, ha írásban költötték meg azokat, mely írásról a vevőnek mindig hű másolatot kell kapnia. Megtiltja továbbá az új törvény, hogy az eladó az egyes részletekről elfogadványokat követeljen. Másrésztől azonban az eladót is megvédi roszhiszemű vevőkkel szemben. Ezek az új törvényjavaslatnak a főbb rendelkezései, amelyek remélhetőleg üdvösen fogják kiegészíteni az 1883. évi XXXI. törvény-cikk hiányosnak bizonyult intézkedéseit. Az anketen számos szakszerű felszólalás történt, s az így már teljesen elkészített törvényjavaslat most már nemsokára a képviselőház elé kerül.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 1977 Márk Mária és t. lopás.
- 1980 Lueskay Bálint rágalmazás.
- 2002 Róth Boriska s. t. becsületsértés.
- 1865 Svoboda Ferenc rágalmazás.
- 1866 Szlovancsák Erzsébet lopás.
- 1869 Karácsonyi Ferenc lopás.
- 1890 Kovács Ferenc magánlaksértés stb.
- 1896 Gug Jánosné lopás.
- 1936 Andor Tógyer s. t. testi sértés.
- 1937 Kornye Péter testi sértés.
- 1938 Stepán Toma s. t. testi sértés.
- 1958 Sárkány János becsületsértés stb.
- 1959 Gyöngyösán Petru közösen elleni kihágás.
- 1983 Glogovicsán Akim s. t. testi sértés.

Előadó: *Nagy Ferenc.*

- 1947 Fleischmann József hamis eskü.
- 1948 Szava György erőszakos nemi közönség.
- 1949 Nagy Gy. József hatóság elleni erőszak.
- 1986 Backmann Adolf erőszakos nemi közönség.
- 1278 Kába Ilie s. t. testi sértés.
- 1979 Sztáncs Juon s. t. hatóság elleni erőszak.
- 2004 Bocza Péterné s. t. közönség becsületsértés.
- 2005 Seiler Zsigmond s. t. közönség becsületsértés.
- 1692 Szabó Lajos megvesztegetés.
- 1939 Gyuri Nika s. t. testi sértés.
- 1940 Timár Mátyás és neje rágalmazás.
- 1996 Császár Gyula testi sértés.

Előadó: *Harmathy Károly.*

- 1738 Faur János s. t. testi sértés stb.
- 1737 Barucza János gondatlanságból okozott emberölés.

- 1739 Gid Péter s. t. becsületsértés.
- 1764 Gancz Simon becsületsértés.
- 1778 Harasztosi József s. t. testi sértés.
- 1801 Oláh Béla hivatalos hatalommal való visszaélés.
- 1802 Fried Mihály testi sértés.
- 1912 Bajk Tóni testi sértés.
- 1929 Szász György becsületsértés.

Előadó: *Urbán Adolf.*

- 1877 Neumann Gábor s. t. testi sértés stb.
- 1913 Nemes Mari és Gál Demeter sikkasztás.
- 2067 Duró Sándor csalás stb.
- 2047 Ifj. Demeter János magánlak sért. stb.
- 2246 Sityef Tógyer testi sértés.
- 2014 Kracsunye Nyikora testi sértés.
- 2032 Csontos Jánosné rágalmazás.
- 2038 Bakó József magánlak sértés stb.
- 2051 Opauszky Pál magánlak sértés stb.
- 2059 Kempf Ferenc s. t. jogtalan elcsajátítás.
- 2060 Mészáros Demeter rágalmazás.

SPORT.

A sport és a jogakadémiák. A főiskolai atletikai klubok május 28-án tartott sportversenyén résztvettek az összes magyarországi főiskolák, csak a jogakadémiák ifjúsága hiányzott. Ez a távolmaradás soknak feltűnt. *Wlassics* minisztert pedig, a ki sulyt helyez arra, hogy az ifjúság körében a testgyakorlás hódítson, nagyon kellemetlenül érintette. A miniszter most ennek következtében a jogakadémiák vezetőségeihez rendeletet intézett, melyben, miután sajnálatának ad kifejezést a jogakadémiai ifjúság részvételének elmaradásáról, felszólítja az akadémiák vezetőségeket, tegyenek neki előterjesztést az iránt, mi módon szándékoznak az ifjúságnak a testgyakorlás iránt való érzékét felkelteni és fejleszteni?

TANUGY.

Vizsgálatok az újjvárosi zárdában.

Az irgalmas nővérek nagyváradi-újjvárosi *Immaculata* intézetében tartandó vizsgálatok sorrendje a következő:

Elemi iskola. Junius 16-án d. e. IV. osztály. Junius 16-án d. u. III. osztály. Junius 17-én d. e. I. és II. osztály.

Polgári leányiskola. Junius 22-én d. e. I. és II. osztály. Junius 23-án d. e. III. osztály. Junius 24-én d. e. IV. osztály. Junius 24-én d. u. záróvizsga.

Nagyváradi, 1899. június 13.

Az igazgatóság.

Iskolai vizsgálatok. Az elemi iskolák harmadik fú-osztályának évről-évről vizsgáit a következő rendben fogjuk megtartani: junius 19. Újjvárosban, junius 20. Olasziban és junius 21. Váralján — minden reggel 8 órától kezdve. Nagyváradi, 1899. június 13. Dr. *Kecskeméti* Lipót, vizsg. biz. elnök.

A tanító és az iskola védelme.

Említettük már, hogy a *Biharmegyei* Tanterületi Tanítótestület megkereste *Biharmegye* és Nagyváradi város törvényhatóságait, hogy az *iskola és tanító védelmére* Jász-Kun-Szolnok, Gömör, Baranya, Heves stb. vármegyék példájára szabályrendeletet alkosson. A városi tanács már ki is adta a kérvényt véleményadás végett a közs. iskolaszékhöz. Mint most biztos forrásból értesülünk, egyik szomszédos vármegye, Békésmegye törvényhatósága alkotott legújában ily irányú szabályrendeletet a kir. tanfelügyelő előterjesztésére. S így hisszük mi sem tarthatja vissza a mi vármegyénk és városunk törvényhatóságát sem attól, hogy hasonló intenciójú szabályzatot készítsen.

MULATSÁG.

A katolikus kör júniálisa. A tavaszi mulatságok sorozatát a katolikus körnek mai júniálisa zárja be, amely kétségtelenül a leg-sikerültebb lesz a tavaszi mulatságok között. A

város s a megye szépei nagyban készülnek erre a mulatságra úgy hogy erről az oldalról a mulatság sikere biztosítva van, másrészt pedig lesz táncos is, hiszen maga a díszes rendezői gárda is elég biztosítékot nyújt erre. A junialist az esetleges kedvezőtlen idő esetén is megtartják. A rendezőség gondoskodott különvonatról is, amely éjjel három órakor indul.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szerda: *Szókímondó asszonyság.*

Csütörtök: ?

Péntek: *Carmen* 1-ször.

Szombat *Carmen.*

d. u. *Székelyhez lánczolt király*

Vasárnap: *leány* 1-ször.

este *Egyhónvél története.* 1-ször.

Szókímondó asszonyság. Sardou V.

e Napoleon legendákból vett nagyhirű színműve kerül ma műsorváltozás címén színre. A darab legkiemelkedőbb s legmulatságosabb alakját, Hübscher Katát *Horváth* Paula játssza. Napoleont E. *Kovács* Gyula, Fouche-t *Szerdahelyi* F. Egyéb szerepekben játszanak *Tompa* Kálmán, *Szentgyörgyi* I., *Turhányi* O., *Nyárai* A., *Iványi* A. stb.

A kék asszony.

Varney kikapós operettjét közepes számú közönség nézte tegnap este végig.

Az előadás szörnyen unott, álmos, ásitott rá a közönség nagyokat s csak itt-ott hangzott fel egy-egy gyöngye taps. Pedig az előírásokból, beugrásokból már kaptunk az öt hét alatt öt hónapra valót. Kérem ez nem tréfa mikor azon szándékkal megy be az ember, hogy *Varney* operettet lát és szörnyen csalódik.

A zenében a vihar leit motívjai teljesen elvesztek nyomtalanul, hatástalanul.

A szereplők közül *Székely* Irén (Jolland) vette a legkomolyabban a dolgot és szép hangját minden énekszámnál érvényesítette, *Perényi* Margit (Teréz) és *Kassai* Károly (Pierre) csak az utolsó felvonásban arattak sikert duettjükkel. *Vendrei* Ferencz (De la Honite br.) és *Leövey* Leó (Cantaleu) helyi vonatkozású viccezeikkel idéztek elő nevetést. Egyéb nem történt semmi.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Írta: *Neidegg*, fordította: *Szirtes.* 34

— De kegyed nagyon jól tudja, kivel szeretnék én a legszívesebben folytatónos mulatni — folytatá *Ganermann* zavartalanul. — Álmodni sem mertem volna, hogy *Heisterberg* gróffal én rólam beszél.

— Mindenesetre, az volt a legérdekesebb, a mit mondott.

— Áda kisasszony! — kiáltott fel *Ferencz* a leány meleg szavai következtében nyugalmát veszítve. — Kegyed érdeklődik sorsom iránt? Örül előléptetésemnek? És én, én azt hittem... én félttem... hogy csak a gróf számára van füle és szeme! Nem is csodálkoznám rajta, ritka jellemű férfiú...

— Ugyan hallgasson a grófjával, szakítá félbe Áda türelmetlenül. — Lehet, hogy férfiak szívesen mulatnak vele, de nőknek unalmas... Igaz, hogy G. városába helyezték át avval a kilátással, hogy ismét visszakerül Bécsbe?

— Az utóbbi attól függ, hogy ki tudom-e vivni előjáróm megelégedését; az első igaz. Az a legrosszabb benne, hogy innen távoznom kell.

— Hiszen remélhetőleg újra visszajön.

— Igen, de minő változások lehetnek addig!... Áda kisasszony, ... egyedül kegyedtől függ, hogy könnyű szívvel távozhassam...

— Én tőlem! — Elpirult és elhalványult. Szerencséjére vált-e, hogy ezt a nyilatkozatot előidézte? kérdezte magától megrettenve.

— Igen, kegyedtől!... Egyedül kegyedtől!... ha utraivalól adja nekem a reményt, hogy egykor... ha mindjárt hosszabb idő múlva is... eljöhettek kegyedért, ... hogy mondhassam magamnak: kegyedért fáradok, kegyedért dolgozom!

— Érettem!! — ismétlé megrendülve a mély szenvedély kifejezésétől, mely *Ganermann* szavaiban nyilatkozott, mely tekintetében lángolt. Az igaz szerelem sejtelve ébredt föl szívében, ama szerelem sejtelve, mely teljes odaadásra és minden áldozatra kész, mely, ha mindent megtett, még mindig azt hiszi, hogy semmit sem tett. Ezt a szerelmet visszautasítsa-e? Ne hallgasson amaz édes szavakra, melyek a boldogság világát látszottak előtte feltárni? Reszkelve, aggódva, kételkedve, elragadó szépséggel szüzi szemérmében állt *Ferencz* előtt.

— Jobban szeretem, hogysen kifejezni birnám, annyira szerettem a mennyire nőt szeretni lehet. — folytatá szenvedélyesen. Nagyon tudom, hogy vakmerőség tőlem kegyed után törekedni... és még sincs erőm kegyedről lemondani. Csak csekély kis reményt nyújtson, engedjen a legnagyobb boldogság reményével távozni, úgy szívesen várok és pihenés nélkül fogok dolgozni; nem akarok nyugodni, míg oly álliást nem nyerek, mely méltó kegyedhez. Csak azt az egyet mondja meg, hogy szeret-e engem, Áda?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A katonai botrány.

Szeged, június 13. (Saj. tud. táv.) A szegedi katonai botrány ügyében ma ült össze a hadbíróóság, hogy ítéljen a verekedéssel vádolt honvédtisztek fölött. Először a tanukat hallgatta ki, mely egész nap tartott. Egybehangozóan azt vallották, hogy az orfeum énekesnők viselkedése botrányos volt. *Biró* József mérnök azt vallja, hogy *Engel* laptulajdonos a tiszteknek felajánlotta a lovagias elintézetést, mondván, hogy másnap elégtételt ad. A tanuk azt vallják továbbá, hogy a vérengzésben mindhárom tiszt részt vett. *Engel* a parancsnoksághoz jelentést adott be, melyben kihallgatását kéri. Szóbeli bizonyítékai vannak sok olyan dologra, melyeknek valódiságát a tiszték kétségbevonják.

A békekonzferencia.

Hága, június 13. A harmadik bizottság szerkesztő-bizottsága folytatta a választott bíróságokról szóló javaslatok tárgyalását. A vita ma is egészen általános természetű volt, mert egyes delegátusok még nem kapták meg a pénteki ülés után kért utasításokat. Végleges határozatot tehát ma sem hozott a bizottság. A legközelebbi ülés pénteken lesz. (Magy. Tav. Ir.)

A párisi események.

Páris, június 13. A *Matin* szerint *Tavernier* vizsgálóbíró tegnap hallgatta ki először *Du Paty de Clam* ezredest. *Beurepaire* bejelenti az *Echo de Paris*ban, hogy legközelebb be fogja bizonyítani *Dreyfus* bűnösségét és bizonyítékait ebben a lapban fogja közzétenni. (Magyar Tavirati Iroda.)

Páris, június 13. (Saj. tud. táv.) A rennesi haditörvényszék elnöke kije-

lentette, hogy nem lesz új vizsgálat, hanem csak az 1894 óta kormányon volt hadü yminisztereket hallgatják ki a felől, hogy miért mondották *Dreyfus* állandóan bűnösnek.

Páris, június 13. *Kristiáni* gróf ma állt a büntető rendőrbíróóság előtt, hogy az auteilli botrány okozásáért fölötte ítéljenek. Védelmül felindulását hozta föl és hogy tettét nem megfontolva követte el. Ügyész kiemeli, hogy oly erővel ütött *Loubet* elnökre, hogy botja is eltörtött s ennél fogva szigorú büntetést kér. A tanuk és a védelem meghallgatása után 4 évi börtönrre ítelték.

Egy tábornok letartóztatása.

Páris, június 13. A Havas-ügynökség jelentése szerint Nizzában azt beszélék, hogy egy odaváló születésű olasz tábornokot, a ki néhány nap óta ott tölti szabadságát, kémkedés gyanuja miatt letartóztattak. Valószínűleg erre a letartóztatásra vezetendő vissza az a párisi szerkesztőségekben elterjedt, de eddigelé meg nem erősített hír, hogy Nizzában letartóztatták az orleansi herceget. (Magy. Tav. Ir.)

Kettős öngyilkosság.

Róma, június 13. A lapoknak jelentik Nápolyból, hogy egy odaváló szálló egyik szobájában halva találtak egy fiatal embert és egy asszonyt. A fiatal ember utitáskájában egy névjegyet találtak, amelyen ez áll: »*Werbung* Lipót báró — Bécs.« Az asszony fehérneműjébe M. B. betűk vannak hímelve. A holttestek mellett két revolvert találtak. A sebekből azt következtetik, hogy a fiatal ember agyonlőtte az asszonyt és azután magát. (Magy. Tav. Ir.)

Sztrájk.

Mies, június 13. A Bayer-tárna munkásainak sztrájkja megszűnt. Tegnap reggel az összes munkások munkába álltak. (Magy. Tav. Ir.)

A pestis.

Alexandria, jun. 13. Szombat óta négy újabb pestises megbetegedés fordult elő egy halálessettel. Az eddigi megbetegedések száma 27, a halálozásoké 6. (Magy. Tav. Ir.)

Velasquez emlékezete.

Madrid, június 13. *Velasquez* születésének 100-ik évfordulója alkalmából ebéd volt a közmunkaügyi miniszteriumban, a melyen *Pidal* miniszter pohárköszöntőjében azt kívánta, hogy a békés művészetek mindenkor hívek maradjanak magasztos hivatásukhoz. (Magy. Tav. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradí hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradí piacon 1899. június hó 13-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 8.60—8.90. Kétszeres buza 6.80—7.20. Rozs 6.10—6.30. Arpa 5.50—5.70. Zab 5.30—5.50. Tengeri: 4.50—4.80. Borsó 16.—. Lenese 17.—. Bab 6.30. Köleskása 11.55. Burgonya 2.50. 100 kiló lángliszt 15.—, zsemlyeliszt 14.50, fehérkenyér liszt 13.80, barnakenyér liszt 12.50, széna fuvarral 2.30, szalma 70. Szalonna 60.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkg alom-szalma —04. 1 köbm. búkkfa 3.25, tölgyfa 3.10, cserfa 3.35. 100 kiló marhahús 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaalaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32, Szilva

pálinka —80. Szesz 95.— 1 mm. kősz 10.70. nyers fagyú 24.— olvaszt. fagyú 32.— szappan 25.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 34.—, új bor 26.—, méz 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 14.— köles 5.50, repce —, dió 16.—, mogyoró —, aszalt szilva —. Egy kilogramm savanyu káposzta —10, szalonna 62, sertéshus 52, juh-hus 34, vörös hagyma 10, fog-hagyma 30, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1899. évi június 13-ról Tiszta buza körülbelül 500 hltr, kétszeres buza 170 hltr, rozs 210 hltr, árpa 80 hlt, zab 160 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 300 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 75 drb, félhizott 80, sovány 120, süldő 150, malac: 230, hizott marha 20, jármás ökör 440, fejős tehén 280, borju 270, bivaly 17, juh és kecske 380, ló 403.

Marha ártáblázat 1899. június 13-ról
Egy pár első rendű jármás ökör 310—340, egy pár másodrendű jármás ökör 245—290, egy pár harmadrendű jármás ökör 120—225, 1 drbfejős tehén 50—105, 1 drb.vágó ökör 250 kgr. 65—84, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 44—64, 1 drb. vörös borju 8—17, 1 drb. fél éves borju 17—23, 1 drb, egy éves borju 21—32, két éves borju 31—58, 1 drb hizott sertés 42—72, 1 pár fél éves 18—22, 1 pár egy éves sertés 30—40, 1 pár két éves serés 40—68, egy drb igás ló 60—100, 1 pár ökör bőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár borju bőr 5—8, 1 pár lóbőr 6—10.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszantul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, június 13.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	359.30
Magyar hitel	388.75
Allamvasut	358.—
Rimamurányi	307.50
Magyar jelzálog	250.50
Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölesön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Déli vasut	69.—

Bécs, június 13.

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	360.80
Magyar hitel	390.30
Allamvasut	359.—

Határidők.

Budapest, június 13.

Készaru üzletben az irányzat szilárd volt, 18,000 mtmm. forgalom mellett árák változatlanul jegyeztettek.

Buza áprilisra	8.87
Buza októberre	4.60
Tengeri jul.	6.87
Rozs őszre	5.58
Zab őszre	5.58
Tengeri augusztusra	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.50
Magyar koronajárdék	97.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,00%	120.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,00%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	35.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.30
Horváth-szlavón földterhermentesítési kötvény	96.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	160.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	138.—
Osztrák járdék papírban	100.50
Osztrák járdék ezüstben	100.10
Osztrák járdék aranyban	119.75
Osztrák korona járdék	100.25
Osztrák államsorsjegyek	139.25
Osztrák magyar bankrészvény	924.—
Magyar hitelbankrészvény	388.—
Osztrák hitelintézeti részvény	359.—
Párisi vista	357.80
20 frankos arany (Napoleon d'or)	9.64
Németbirodalmi márka	58.90
London vista	12.52 1/2
20 márkás arany	11.78

NAGYVÁRADAI SZINKOR.

Evadbérlet 43. szám.
Páros.

Kisbérlet 43. szám.
Páros.

Ma szerdán 1899. június 14-én

kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Szókimondó asszonyság.

Színmű 1 előjáték és 3 felvonásban. Irta: Sardou Viktor. Fordították: Fái J. Béla és Makó Lajos. Rendező: E. Kovács Gyula.

Az előjáték személyei:

Hüb cher Kata, mosónő	Horváth Paula
Lefebre, őrmester	Tompa K.
Neipperg, gróf	Bihari Ákos
Fouché	Szerdahelyi Ferencz

Nép, polgárok, szomszédok, nemzetőrök. — Történik: 1792-ben Párisban.

A színmű személyei:

Napoleon	E. Kovács Gy.
Mária Lujza, neje	*
Lefebre, tábornagy, danzigi herceg	Tompa K.
Katrina, neje	Horváth Paula
Fouché, otrantói herceg	Szerdahelyi F.
Mária Karolina, nápolyi királyné	Hatala Györgyike.
Eliz, hercegné	Laczko Aranka
Neipperg, gróf	Bihari Ákos
Savary, rendőrminiszter	Szentgyörgyi I.
Savaryné	Vásárhelyi V.
Depraux, tánczmester	Nyárai Antal
Bulow asszony, palotahölgy	Váradiné
Canisy grófné	Turehányi Olga.

Udvari hölgyek. Urak. Tisztek. Szolgák. Mamelukok. — Történik: 1811-ben, szeptember havában, a compiegnei kastélyban.

Helyárák: Alsó pátholy 4 forint, felső pátholy 3 frnt. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártzék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

A színházvezető felhívja:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1571 tkv.
1899.

Árverési hirdetés.

A nagyváradai kir. tszék. mint tkvi hatóság által Szirb Vilma és Szirb Zsanka végrehajtatónak László Márton nagyváradai lakos végrehajtást szenvedő elleni 81 frt tőke s járuléka iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő tulajdonául felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő, s a nagyvárad 936. sz. betétben foglalt A. I. 1—10 r. sz. szőlősből a László Márton 2/6-od részben illető jutalékra a kért végrehajtási árverés az 1881. LX. t. cz. 146. §-a értelmében elrendeltetik, s foganatosítására határidőül 1899 június hó 30-ik napjának délutáni 3 órájára, ezen kir. törvényszék árverelő helyiségébe kitűzetik.

Kikiáltási ár 608 frt, azonban az árverésre kitűzött ingatlanok szükség esetén ezen áron alul is el fognak adatni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10 százalékát vagyis 60 frt 80 krt. tartoznak készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokból letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 1 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5 százalékos kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és a kapitányi hivatalnál megtekinthetők.

Nagyvárad kir. tszék mint tkvi hatóság 1899. márcz. 30-án.

Olasz.

kir. törvényszéki bíró.

Előkelő élet-, gyermek- és bal-
eset biztosító intézet óvadékképes

főügynököt

keres Hajdu- és Biharmegyeék részére Nagyvárad székhelyvel.

Ajánlatok »SÜRGŐS« jelige alatt Goldberger A. V. hirdetési irodájába Budapest, IV. ker. Váci-utca 9. sz. intézendők.

(175.) 1—3.

Főnyeremény
500.000
Márka.

Szerencse
Hirdetés!

A nyereményekről
az állam
vállal kezességét.
Első húzás
június 21-én.

Felhívás

a hamburgi államsorsjáték nyereményeiben való részvételre, mely

11 millió 349.325 Márka

biztos nyereményt helyez kilátásba.

Ez előnyös sorsjáték nyereményei, melyek csak 118.000 sorsjegyre vonatkoznak, a következők:

Legnagyobb nyeremény 500.000 Márka.

Jutalomdíj 300,000 Márka	26 nyer. á 10,000 Márka
1 nyer. á 200,000	56 „ á 5000
1 „ á 100,000	106 „ á 3000
2 „ á 75,000	206 „ á 2000
1 „ á 70,000	812 „ á 1000
1 „ á 65,000	1518 „ á 400
1 „ á 60,000	40 „ á 300
1 „ á 55,000	140 „ á 200
2 „ á 50,000	36952 „ á 155
1 „ á 40,000	9959 „ á 134, 104, 100
1 „ á 30,000	9351 „ á 73, 45, 21 M.
2 „ á 20,000	egészben 59,180 nyeremény,

melyek néhány hónap alatt 7 osztályban biztosan kihuzatnak.

A főnyeremény az I. osztályban 50,000 Márka, a II. oszt. emelkedik 55,000 Márkára, a III. oszt. 60,000 M., a IV. oszt. 65,000 M., az V. oszt. 70,000 M., a VI. oszt. 75,000 M., a VII. oszt. 200,000 M., a jutalom nyereménynyel 300,000 Márkától egész 500,000 Márkáig.

Az első osztályu sorsjátékra, 1899. június 21-ig, mely hivatalosan biztosítva van

egész sorsjegy 3 frt 50 kr

1/2 „ 1 „ 75 „
1/4 „ „ 90 „

Az első osztályu nyeremények jegyzékét, valamint a többiek tervezetét kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg bárkinek.

Minden sorsjegytulajdonosnak a húzásokról jegyzéket fogok küldeni.

A kifizetés és pénzneremények expedíálását magam közvetitem a nyerőkkel, a húzás után azonnal és a legszigorubb titoktartás mellett.

Megrendeléseket postautalvány vagy utánvét ellenében teljesítek.

A megrendeléseket legjobb azonnal megtenni, vagy a legközelebbi húzásig:

i. évi Június 21-ig.

Tisztelettel

id. HECKSCHER SAMU

bank- és váltó-irodájában

Hamburg.